

O'QUVCHILARINING IJODIY INTELEKTUAL RIVOJLANTIRISHDA DASTURIY VOSITALARNI O'RNI

Davletov Rasulbek Marimbayevich

Xorazm VPYMO'MM

"Aniq fanlar" kafedrası katta o'qituvchisi

Annotatsiya: *o'quvchilarining ijodiy intellektual rivojlantirishda qo'llaniladigan texnologiyalar aurora 3d taqdimot yaratish dasturi*

Kalit so'zlar: *AKT, aurora 3d taqdimot, ovoz, matn, video, grafika, animasiya*

O'quv jarayonida axborot texnologiyalarini qo'llash va ular asosida mul'timediya vositalaridan, PowerPoint, Aurora 3D dasturlarida tayyorlangan taqdimot foydalanish quyidagi natijalarga erishish imkonini beradi: o'quv-tarbiya jarayoni va o'quvchilarning bilish faoliyati faollashadi, o'quv materiallarni turli xil shakl va vositalar (ovoz, matn, video, grafika, animasiya) orqali taqdim etish natijasida o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishi ortadi, o'quv materiallarini bayon etishda ko'rgazmalilik yuqori darajada ta'minlanadi va o'quvchilarning mustaqil fikrlashiga zamin yaratiladi. Axborot texnologiyalaridan foydalanish o'quv materiallari mazmuni o'quvchilar xotirasida uzoq vaqt saqlanishiga olib keladi, o'quvchilarni tabaqalashtirib o'qitish imkoniyati yaraladi, o'quvchilar mashg'ulot davomida nafaol tinglovchidan faol ishtirokchiga aylanadi, o'quvchilar o'qituvchi bilan erkin muloqotga kirishadi va uning hamkoriga aylanadi, o'quvchilarda mustaqil bilim olish ko'nikmasi shakllanadi, o'qituvchining vaqti tejaladi, o'quvchilarning bilimi kompyuter vositasida nazorat qilinadi va baholanadi. 3D-modellashtirish obyektlarning uch o'lchamli ko'rinishi yaratish va uni keyinchalik foydalanish uchun yaratiladi. 3D-model xali yaratilmagan biror-bir obyektga asos bo'lishi yoki mavjud obyektning nusxasini taqdim qilishi mumkin. 3D-model sifatida hayotimizda uchraydigan turli obyektlar bo'lishi mumkin. Masalan, ko'tarma kran, mikroto'lqinli pech yoki biror-bir bolaning o'yinchog'ini ham obyekt sifatida tanlab olishimiz va uning 3D-modelini yaratishimiz mumkin bo'ladi.

Obyektlarning 3D-modelini yaratish quyidagi ketma-ketlikda amalga oshiriladi.

- 1) Modellashtirish (matematik bazani yaratish);
- 2) Qatlamlash (obyekt xususiyatlarini kiritish);
- 3) Dinamikni simulyatsiya qilish;
- 4) Rendering (proyeksiyali loyihalash);
- 5) Birlashtirish (yakuniy bosqich, ushbu bosqichda yuqorida nomlari keltirilgan barcha ishlar birlashtiriladi).

3D-grafika asosan kino, televideniya, bosmaxonalarda, qurilish sohasida va boshqa sohalarda keng qo'llaniladi. Zamonaviy 3D-grafika bilan ishlovchi dasturlar yordamida yaratilgan obyektning 3D-rasmini oddiy ko'z bilan haqiqiyqisidan ajrata olmay qolishingiz ham mumkin. Yuqori darajada tayyorlangan taqdimotlarni investorlarga, hamkorlarga yoki

haridorlarga namoyish qilish orqali obyekt yoki xizmatni afzalliklarini to‘liq ochib berish mumkin.

Obyektning 3D-modelini loyahasini yaratish quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi.

Bular:

□ Qurilish kompaniyasi rahbari o‘z haridorlariga qurilayotgan obyektning 3D-grafika ko‘rinishida taqdim qilish orqali haridorlarga obyektning afzalliklarini to‘liq tasvirlab berishi mumkin.

□ Ko‘rgazma zallari boshqaruvchilari yangi qurilgan binoning imkoniyatlarini ijarachilarga tushuntirib berish uchun binoning 3D-modelini buyurtma qilishadi.

□ Reklama agentligi xodimi biror-bir maxsulot yoki tovarni 3D-grafikada taqdim qilish orqali uni samaradorligini tasvirlab berishi mumkin.

Hozirgi kunda 3D-modellashtirish quyidagi sohalarda juda keng va samarali foydalanib kelinmoqda.

Bular:

1) Turli yangi qahramonlar obrazlarini yaratish. Asosan multfilmlar va yangi o‘yinlar yaratishda keng qo‘llaniladi.

2) Inshootni 3D-vizullashtirish. Bo‘lajak obyektning barcha afzalliklarini tasvirlash uchun asosan qurilish kompaniyalari tomonidan keng qo‘llaniladi.

3) Turli buyumlarning 3D-modellari. Asosan yangi maxsulotni to‘liq tasvirlash uchun asosan reklama agentliklar va dizaynerlik guruhlarini tomonidan keng qo‘llaniladi.

4) Reklama va marketing. Ko‘pincha reklama agentliklari maxsulotni ommaga taqdim qilish va uni reklama qilishning o‘zgacha yo‘llarini topishga harakat qilishadi. Hozirda biror-bir xizmatni taqdim qilishda 3D-grafika uning ajralmas qismi hisoblanadi. Bu orqali reklama agentliklari xaridorlarga o‘zgacha ta‘surat qoldirishga harakat qilishadi.

5) Antiqa zebu-ziynatlarni yaratish. Professional rassomlar o‘z mahsulotining antiqa va takrorlanmas bo‘lishi uchun maxsus dasturlardan foydalanadi.

6) Ishlab chiqarish sohasi. Zamonaviy ishlab chiqarishni kompaniya maxsulotini modellashtirishsiz tasavvur qilib bo‘lmaydi. Korxonada ishlab chiqariladigan har bir detal oldindan yaratilgan 3D-modelga asoslanga holda ishlab chiqiladi.

7) Sog‘liqni saqlash sohasi. Asosan turli jarrohlik operatsiyalarni bajarishdan oldin shifokorlar o‘z bemorlariga jarayon qanday kechishini 3D-grafikada tasvirlab tushuntirishadi va natija qanday bo‘lishini ko‘rsatishadi.

3D-modellashtirish, animatsiya va obyektlarni vizullashtirish zamonaviy dunyoning ajralmas qismiga aylanib bormoqda va turli zamonaviy biznes- jarayonlarining muvaffaqiyatli amalga oshirilishini ta‘minlab bermoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining «Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish» to‘g‘risidagi farmoni, 30.05.2002 yil.

2. Aurora 3D Presentation 2012 Rukovodstva polzovatelya F1 dasturni o‘zi.

3. www.presentation-3d.com